

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt V. Discrimen inter infusam & acquisitam Contemplationem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

CAPUT V.

Discrimen inter infusam & acqui-
sitam Contemplationem.

ACQVISITA & infusa contemplatio non in materia, quia eadem est; utriusque enim DEUS ipse, & omnia, quia ad eum perfectorem cognitionem ordinantur: non in causa, nec effectibus; utraque enim a Deo amo & promanans, tamquam causa ad ipsum perfectius amandum, quasi anteo circulo facto revertitur, differunt: sed potius in modo operandi sive tendendi in DEUM: quia infusa sapientia, vel intellectus dono magis expedit, promptius, & suavius procedit; quam illa, quia ab habitu Fidei, vel ab alia virtute morali, seu Theologica dimitur. Inf. saepe contemplatio, tam in modo cognoscendi & penetrandi divina, quam in effectibus lucis, amoris, & suavitatis plenior & eminentior est acquisita.

Docent id Pates, quamvis non ita explesa, sub nominibus acquisita & infusa contemplationis. Hugo Victorinus Honil. i. in Ecclesiastem, egegi meditationis acquisita & infusa dilectionis ignis comparatione declaravit, dicentes: Contemplationis autem duo sunt genera: unum quod prius est, & incipientium, in creaturarum consideratione; alterum quod posterius & perfectior est, in comparatione Creatori. In Proverbio Salomonis

Duplex contem-
plationis genus.
aliquando si con-
siderat, non
clarerat de diversis
modis contemplationis
in ceteris diversis
enim non erat
enim de se
hac que spe-
ciale est. Deni-
ore, ac propria
perlostrans, si
ingrediorum.
lum contempla-
tione divino ad
plenum retro-
spicitur, et
ermitam, a
et cōmpati-
elegit, inca-
videndum. Ne
mihyce, ut
potius a
dōni incul-
deleducere
de & supem-
tuola asepo-

supernaturalis
que DEUM
am negatio-
contempla-
(s) can habe-
it.
inizio con-
templatio-
nem, &
& perfec-
& uniu-
erisalior,

needum ab humore carnalis concepcionis exsiccatur, si quando aliquam divini timori, seu dilectionis scintillam conceperit, primum quidem prava desiderio reluctantibus, passionum & perturbationum sumus exoritur: deinde roburata mente cum flamma amori, & validius ardore, & claris splendore caperi, mox omnis perturbationum caligo evanescit, & iam pura mente animo ad contemplationem veritatis se diffundit. Novissime autem, postquam asepta veritatis contemplatione cor penetratum fuerit, & ad ipsum summe veritatis fontem

medullitus roto animis affectu intraverit; tunc in ipsum dulcedinem quasi totum ignitum, & in ignem amoris conversione, ab omni strepitu & perturbatione pacatissimum requiescit. Primum ergo, quia inter pericula tentacionum consilium queritur, quod si in meditatione sumus cum flamma est. Secundo, quia mentis pura cor ad contemplationem veritatis diffunditur, quasi in principio contemplationis flamma sine fumo est. Tertio, quia iam inventa veritate & perfecta charitate, nihil ultra id quod unicum est queritur, in solo amoris igne summa tranquillitate & felicitate suavitatis repausatur. Tunc corde roto in ignem amoris converso, vere DEVS omnia in omnibus esse sentitur, cum tam intima dilectione suscipitur, ut praeter illum etiam de semetipso cordi nihil relinquitur.

Vt igitur tria hec propriis vocibus distinguamus; prima est meditatio, secunda speculatio, tertia contemplatio. In meditatione mentem pia devotione succensam, perturbatio passionum caridinis importune exurgens obnubilit. In speculazione novitas insolite visionis in admirationem sublevat. In contemplatione mira & dulcedinis gustus totam in gaudium & suavitatem commutat. Igitur in meditatione est sollicitudo, in speculazione admiratio, in contemplatione dulcedo. Haec Hugo, q. in nomine speculacionis acquisiti intelligit contemplationem.

Sicutas Bonaventura fecerit: Richardus de septem itiner. iter. I. distinc. 3. Quatuor contemplatio & speculatio pro invicem soleant pontes, & in hoc sepe Scriptura sententia proprietatem obnubilant & involvant, apertius tanquam & expressius speculacionem dicimus, quando per speculum cernimus; contemplationem vero, quando veritatem sine aliis involvendo umbrarum, vel aquine in sui puritate videmus. Ex quo apparet, quod contemplatio in speculationem sapientie clarorem spectum habet quam speculatio, & gustum sapientem. Vnde Richardus ibidem, exponens illud, Mones exulta verum: ut arietes, & colles nuc agni ovium, dicit: Colles ad agrovorum similitudinem exultant, quando immensa illa intime solemnitas tripludia eos usq. supra semetipsos levat, ut et celosum secretorum arcana saltet per speculum in agnitate videre valant. Montes vero quasi ad instar arietum exultant, quando majores in jucunditate sue excessibus in pura & in simplici veritate vident, & minores, ut iam dictum est, vix per speculum in angustiae videre valent. Hoc ille.

Expedit etiam scire, quod Linconiensis Commentator Dionysius loquens de speculo spiritualiibus super 3 Angelorum hierarch. dicit, quod specula spiritualia pura, clara & plena, spiritualiter primi recipienti radios solares sibi incidentes immediate a fonte luminis; & tale dicitur lumen contemplationis, contemplatum tamen in oculo contemplanti, ut infra patet: & secundario lumine receptum specula restundunt in eos qui luminis sunt capaces, non tamen secundum claritatem illam, qua ipsi recipienti, sed secundum cuiuslibet capacitem; & hoc dicitur lumen speculacionis: quia mediante speculo spirituali recipiunt, vel per scripturam, vel doctrinam, vel per exempla ab illuminatis speculi precedentia, quemadmodum speculum materiale primo a lucido suscepit radios fibrigidentes, quos reflectit in oculos sufficientius, quos oculus tanquam fibras mediante speculo proportionatos recipit, quos tamen in fonte luminis proper nimam resurgentiam oculus debilis immediate videre non potuit, ut pater ad sensum nec lumen speculare ita efficiat, & representat lucidum oculi videntis, sicut lumen immediate receptione a lucido, ut pater in Perspectiva, & in Epistola Iacobi ubi dicitur, quod considerans vultum suum in speculo, statim oblitus est, &c.

In quib⁹ Ecce dissimilis apertum inter acquisitionem & conve-
nientiam contemplationem, quod hæc divinum illud
ant, & in minis radios à fonte luminis immediatè ferè ac-
quisit⁹ cipiat, ac proinde clariorem aspectum habeat, &
differat g̃stam lapidarem quam acquisitione contempla-
tio, quæ speculatio potius dicitur; quia lumen
acquisitione speculationis non immediatè ab ipso DEO, sed
conveniens quasi per speculum, nempe per scripturam, vel do-
cumentum, sicut sp̃eculum materiale; & ita verita-
tem non æquæ puram ac limpidadam, sed potius ob-
nubilatam intueretur.

Demum, licet ista contemplationum genera
in his, alijque multis maximè differant, conveni-
unt tamen in materia sive objecto, & in alijs pro-
prietatibus & effectibus; distant tamen quāplū
ritum, quia insula contemplatio maiore in lucis,
amoris, levitatisq; se divina plenitudinem pte-
fert, ac ad DEUM ipsum perfectius perspicaci-
usq; se intuendum promptior affurgit.

CAP V T VI.

*De subiecto, causa, objecto, ac sine Contempla-
tionis infusa.*

CONTEMPLATIONEM, ut ab ejus sub-
iecto incipiām, in intellectu potius quam in
voluntate confidere, peritissimum Doctorum
seneca tenet idque non obscure ex dictis super-
iori Cap. conjectur. Nam si contemplatio, q; iam
super naturam vocamus, aeternis dominante
ctus vel sapientie, que dona intellectu in luce su-
per naturali illustri, ac mirific ornant; conse-
quens est, ut etiam contemplatio ad intellectum
vere pertineat, ac in eo am quam in connaturali
centro sustentetur. Cum enim sit spiritualis qua-
dam visio sive intuitio, qua divina intuemur & eterna, necessaria ad anima oculos, quorum est
veritas in inspicere, pertinere debet.

In tamen contemplationem in intellectu do-
cemos confidere, ut eam in voluntatem, si vera &
super naturalis sit, infligere necesse sit, ut laetus
Cap. 1. & 2. cap. primus anno a. Et enim con-
templatio, ut recte adserit sanctus Thomas 2. 2.
guesl. 180. art. 1. charitatis velut filia, nascitur
eum ex charitate & DEI amore, q; iate ea sicut
habet, sive originem in voluntate, amorem in qua
Dei, q; ipse impellit ad figendos os & nos in de-
bet, q; am desiderando videre & contemplari, que tam
ardenter diligimus. Statim verò eum cum amo-
re & admiratione concipimus, immensa ejus bo-
nitate & pulchritudine affecti, iterum ad adesto-
rem amorem impetransq; denud succensi,
auger magis ipsius DEI cognitio ac contempla-
tio, sive visio magis clara erit. Unde est mirabilis in
contemplatione circulus: nam voluntatis amor
contemplationem patit, contemplatio novum
gignit amorem, qui iteum cognitionem prece-
denter, ac in ipsam efficiens reddit clatiorem,
ac iteum atque iterum cognitionem & amor invicem
juvatur. Merito igitur à contemplationis purita-
te in infinitum datur, qui contentus diuinitatum
specula riva intuitione (ut mos erat antiquis Phi-
losophis) ad amorem DEI aholique voluntatis af-
fectus contemplatione ipsa non excitat. Nec eni-
m contemplatio nuda veritatis visio dicenda est,
sed affectuosa, & quam ardens DEI amor gignit.
Sicut ipsis ex dilectione sponsa ardenter cupit
ejus pulchritudinem contemplari, & dam atten-
tus laetusque eam inuenit, magis ac magis e-
judicet pulchritudinis amore vulneratur: & ita
in ueste ex amore, ac amor ex sponsi intuitione
mitabilius augeatur, libique invicem sunt causæ,

amor contemplationis, & contemplatio amoris.

Contemplationis subiectum breviter ostendi-
mus; jam ejus causam agentem, ex qua illa proce-
dit, explicemus, de qua te precedenti Cap. differui-
mus, ubi à Spiritu sancto, medio dono intellectus,
vel sapientia, tamquam ab uberrimo some con-
templationis gratiam modo quodam celesti c
divino promanare docimus. Sunt enim dī do-
na, sapientia inquam & intellectus, præcipua-
mina, quibus nostra mens à Spiritu sancto illata,
divina penetrai mysteria, & res maximè subli-
mes modo quodam jucundissimo ac suavissimo
ex unione, quam sapientia haber cum Spiritu di-
vino, à quo procedit, degustat: est enim non lo-
lum intuitiva ac limpitudinaria divinum cognitio,
sed & eorum lapidissima atque jucundissima
contemplatio. Quare cum Spiritus sanctus, me-
ditis his duobus luminaribus in calorem animi spe-
ctorum infusis, illis occultissima a tanta que sub
Fidei cortice latet, manifeste facit, cum volup-
tate maxima prælibanda concedat, memò incli-
lectus seu sapientia dono, leuipotius Spiritus san-
ctus tamq; amētifici principio adverbenda est.

Præterea causa proxima contemplationis tes-
porissimum numerantur à Dionysio Carthusiano
in *Tract. de contemp.* nempe fervidus amor DEI,
abstactio menis ab omni operatione circa crea-
ta, conatus mentis ad extentionem ac detrac-
tionem suam in DEO: & quanto perfectiores ha-
cause fuerint ac fortiores, tanto contemplatio
eamque consequens alienatio, leta raptus accedit
est, erunt diuturniores, quod tamen portissimum pen-
det à divina largita: ex quod enim directus mentem
in supernaturali elevatio conseruaret, & plene
diuini suspenſia permanebit. Et quoniam Ber-
nardus dicit, morulam esse brevem, id intelligentiam
est respectivè ad imbecillitatem humanae
mentis, & ad id quod frequenter evenire solet,
non autem respectivè ad divinam elemosiam,
qua aliquando desinet. Sanctos in rupi longo
temporis spatio. Hec ille.

Conemplationis præterea objectum est Di-
vina summa, sive omnium ejus effectuum, super
naturalis ac divinus intuitus. Est enim latitudine objecti
divinae contemplationis materia, q; se propero ejus
immensitudinem nullis ab his limitibus conuincit pos-
est quām his, nempe, Deus ipse in seipso, ac multi-
plex ejus perfectio, ut bonitas, sapientia, imme-
nitas, &c. & creatura omnis, que ab ipso emanat:
q; omnia non incongrue Iohannes Calu-
nus Collat. 1. cap. 15. breviter sequentibus verbis
comprehendit: *Contemplatio vero Dei, ut ille, ma-
tisarie concipitur: Nam DEVIS non sola incompre-
hensibilis illius substantia sua, admiratione cognoscitur,
quod tamen adhuc in sp̃e promissionis absconditur;*
sed etiam creaturarum suarum magnitudine, re-
quisitus sue consideratione, vel quotidiana dispensa-
tionis auxilio pervidetur: quando scilicet que cum
Sancto suis per singulas generationes erit, non
purissima perlustrans, cum potentia ipsius, quæ
universa gubernat, moderatur ac regit, cum immen-
situdine scientie ejus, & ocularum, quem secreta cordium
latere non possint, trementi corde miratur; cum ar-
nam mari, undaramq; numerum dimensiones & cogi-
tumq; pavidis cogitamus: cum pluriarum gutta, cui
secularum horas ac dies, cum praeterita futura, in-
versa obstupescientes scientie ejus, abscondere contempla-
mus; q; in effigie clementiam eis, & consideramus,
que innumeræ flagitia, que singulis quibusq; mo-
mentis sub ipsis committuntur affecta, inde-
cessa longannitate sustentat; cum inueniam
vocationem, que nos nullis praecedentia